

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שלישי א' בטבת תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - פ'

1. סריס חמה היינו סריס מלידה. כיצד ניתן לדעת מלידתו שהוא סריס? כל המטיל מים ואינו עושה כיפה. הגורם לסריסות זו - אמו אפתה בצהרי היום, חממוה התנור והשמש, ושתתה שכר מזוג במים.
2. האם יש לחשוש שהבריא בינתיים ושהייתה לו שעה הכושר? בליקוי כל הגוף היינו בסריס, כיון שבתחילתו ובסופו לקוי, לא חוששים. בליקוי אבר אחד היינו במום בכור 'חורור הקבוע' הוא ששהה שמונים יום, חוששין שהבריא בינתיים ובודקין אותו שלש פעמים בתוך שמונים.
3. כשהיבם סריס או כשהיבמה אילונית, מה צריכים להביא ראיה כדי שנחזיקם בכך לפטרם מחליצה ומיבום? בית הלל - שהוא בן 20 ושיש בו סימני סריס. וכן ביבמה אילונית. בית שמאי - שהוא בן 18. וכן ביבמה אילונית. רבי אליעזר - הזכר 20. הנקבה 18. מפני שהאשה ממהרת לבא לכלל גדלות לפני האיש. [לביאור א': ר' אליעזר חזר מדברים אלו, וסבר שסריס חמה חולץ. לביאור ב' כוונתו כאן רק לענין עונשין שמגיל זה נחשבים גדולים אף בלא סימנים]
4. אשה בגיל 18 [לר"א] שלא הביאה שתי שערות עד גיל 18 וגם נולדו לה סימני אילונית - הוחזקה אילונית, אף אם תביא לאחמ"כ שתי שערות. כיצד נחשבת דינה למפרע מגיל 12 עד גיל 18? [נידון זה אף בזכר] רב: אילונית למפרע, היינו גדולה לענין עונשין. שמואל: קטנה למפרע. אילונית שנאנסה אין לה קנס - הטעם: [לרב אליבא דר"מ] כיון שמקטנות יצאה מיד לבגרות, ודין קנס הוא רק לנערה. וכן אין לה דין נערה המאורסה. עוד שנינו - אין הסריס נידון כבן סורר ומורה, לפי שאין בן סורר ומורה נידון אלא בחתימת זקן התחתון.
5. שנינו: בן שמונה, ה"ה כאבן ואסור לטלטלו משום מוקצה אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הסכנה [של הולד והאם] מהו בן שמונה הנחשב כנפל? א. לחכמים: כשידוע בוודאות שנולד בחודש השמיני. ב. לרבי: כשימניו מוכיחין עליו, שערו וצפרניו שלא גמרו להתפתח. אבל אם גמרו להתפתח, אנו אומרים שהוא בן שבעה הראוי לחיות והשתהה במעי אמו. [ועל כגון זה שגמרו, אמר רבי אבהו: סימני סריס ואילונית לא סומכים ע"ז למעשה עד גיל 20 [כב"ה] והנולד לשמונה אין סומכים על סימני גומרו להחשיבו כבר קיימא ודאי.] מעשה באשה שהלך בעלה למדינת הים למשך 12 חודש, והכשיר רבא את הולד שלה. [ואי"ז רק כרבי הסובר שהולד יכול להשתהות אלא אף כחכמים, כיון שרשב"ג אומר: כל שחי' ל' יום באדם - אינו נפל, שאפילו אם נולד בחודש שמיני, השתהה מהשביעי.]
6. מה הן הסימנים של סריס חמה? ת"ק: כל שאין לו זקן, ושערו רך, ובשרו מחליק. רשב"ג: כל שאין מי רגליו מעלין קצף. ויש אומרים: כל המטיל מים ואין עושה כיפה. ויש אומרים: כל ששכבת זרעו דלילה. ויש אומרים: כל שאין מימי רגליו מסריחין כששוהין בכלי. אחרים אומרים: כל שרוחץ בימות הגשמים ואין בשרו מעלה הבל. רשב"א: כל שקולו דק ואין ניכר בין איש לאשה.
7. כמה מהסימנים הנ"ל מחשיבים אותו כסריס? כשהביא שתי שערות בזקן - לכו"ע עד שיהיו כולן. כשלא הביא - לרב הונא - עד שיהיו כולן. לר' יוחנן - אפילו באחד מהם. מעשה: רבה בר אבוב אמר לחכמים בדקו את רב נחמן אם בשרו מעלה הבל כשרוחץ אתן לו את בתי, וסמך להכשירו אפילו אם רק יחסר סימן אחד, כיון שהיו לו זיפי זקן.
8. מה הן סימני אילונית? ת"ק: כל שאין לה דדים, ומתקשה בתשמיש. רשב"ג: כל שאין לה שיפולי מעים כנשים. רשב"א: כל שקולה עבה ואינה ניכרת בין אשה לאיש.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)